

מסורת הש"ס

(א) [ויקרא יח], (ב) [לקמן נב:],
(ג) [דברים כה:],
(ד) [שם], (ה) [לקמן נב:],
(ו) [רש"ל],

ורה אור השלם

1. ויקרא על המזבח
בדבר יי' ויאמר מזבח
מזבח כה אמר יי' הנה בן
נולד לבית יוד יאשיהו
שמו וזבח עליך את בנהי
הבמות המקטרים עליך
ועצמות אדם ישרפו
עליך: מלכים א יג ב

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה נתן גט וכו' לאפקועי. נ"ב ע"ל דף נב ע"ב דיש לאו בגט ג"כ רק דהוא אסמכתא: (ב) ד"ה וחליטה וכו' לא מפטרה כשאר יבם שכונס את יצמחו:

מוסף רש"י

שִׁיר לַעֲמֹד קוֹדֶם וְעַל
הַיְסוּדָה. דִּקְנָה עַל
וְתִמְתְּרָהּ לְדֹאֵי עוֹלָם לְלֹא
וְיִלֵּךְ יוֹלֵךְ צֶעֶלֶם וְיִי
(קִדְשׁוֹיִם חֶסֶד). קָב וּבָקִי.
לְמִלּוֹמ קְנֻמוֹת מִוְעֲשִׁין
בְּתִמְתְּרָהּ, בְּתִמְתְּרָהּ אֶל
אִיֶּה, שֶׁלֹּא מִמּוֹת כֵּל
מִקּוֹס (עֲרֻבִין עַבֵּי) וְכִיֶּי
כִּיֶּי (עַבֵּי). זֶל: אִל:
יִלֵּךְ הִיבֵנָה כֶּשֶׁל חֲצִיר
אִיֶּה מִה שֶׁאִיֶּה צִיֶּה
הִיבֵנֵהּ עַל שֶׁלֹּא אִיֶּה
מִמּוֹת לְעֹלָם (יִסְרִין חֶסֶד).
הַבְּמִצְבֵּא. מִשְׁמַע שֶׁאִיֶּה
מִשְׁמַע. מִשְׁמַע (לִקְחֹן קֶדֶם).
מִשְׁמַע.
שֶׁאִיֶּה צִיֶּה. מִשְׁמַע.
הַבְּמִצְבֵּא. מִשְׁמַע.
יִסְרֹן בֶּה וְיִסְרֹן שֶׁאִיֶּה
מִשְׁמַע לֵאמֹר כֵּן
אִיֶּה יִסְרֹן לְכֹל מִשְׁמַע
(סִכְכֵּי חֶסֶד). וְיִסְרֹן אִיֶּה.
מִשְׁמַע לְכֹל דִּכְמִי בְּהִמְלֹא
(רִיבָה חֶסֶד).

הדרן עלך התולין

תום' חד מקמאי

דלא בעין שאר וזכל
מודיס דקאמא חכא אביא
דער ערשטער דמתינן דבעי
שאר קאמור ולדידיה אין
הזלר ממוז ואצ"ע זכריב
דא תהיה לא מפרשינן
מיה דלא חפסי בה
קודשי' וללאו הוא דאמא.
דושי' איתא בעי האשש
[זכב] דתניא רחמנ וזר"ע
דאמרי אין קודשי' תוספי'
דמיינא לאון אבל חכא
אין ממוז מימנא. ולימא
אין ממוז מחייבי ב' ורובנ
האיצא דלא רחמנ הוא דאמור
מחייבי דאמור שאר הוי
ממוז מחייבי דאין גרדי
דאין הוי ממוז (ל) ורובנ
אמרי דאין קודשי' תוספי'
אמרי לאמור דרב חננא
הוא ופליג אצ"ע אמר (ז)
כל דרב חננא אנא דאמור
ביבמא כה"ג דתנינא הוי
אמרי מקודשי' ול' ע"מ
שחיזון כל יביון וכו'
אינה מקודשי' אלמא אן
קודשי' תוספי' ביבמא
שאליו הוי קודשי' תוספי'
ביבמא דלא הוי דרב חננא
כ"ל. וס"ל לרב דאין מחנתיא
מחוקקת חכא חכמינא
כ"מ דאין ר"מ אדם
מקנה דשכ"ל כדנתיא
קונא שאר עיטא חלמי
דאין להפך ר"מ אדם

החולץ ליבמתו פרק רביעי יבמות

٦

עין משפט
נר מצוה

א א מ״ם פ״ה מהלכות
 יבום הלכה ד׳ טו״ע
 אה״ע סימן קע טע״ף ג׳
 ב ב מ״ם ט״ו ט״ע שם
 טע״ף ו׳
 ג ג מ״ם ט״ו ט״ע שם
 טע״ף י״ב
 ד ד מ״ם ט״ו ט״ע הלכה ד׳
 טו״ע שם טע״ף ז׳
 ה ה מ״ם ט״ו ט״ע הלכה ז׳
 טו״ע שם טע״ף ט׳
 ו ו טע״ף י״ג
 ז ז מ״ם ט״ו ט״ע שם
 טע״ף יד׳

תוספות ישנים

לתוך קוואר לעילי דפערן
לעילי רב עקבה תחיל
לעצער און חסונה וכו'
ווייז לעיל. ודשחא טיכל
לעיל דשפיר לעצער און
עצמה לעיל גופא לעיל
ולא תפסי בה קדושי. דא
לחיי חסונה חסונה
היא דפסי בה קדושי
ולא היא חיל ממוח כרו
תפסות דכולו ממוח כרו
תפסות דמכוי לעיל וכו'
א"כ תפסי בה קדושי
דקא דלחיות כרו ממוח
תאמור גרסה עס טוטה
וכו' [תק"י קדא לעיל] [תוספת]
דני ינחה אלא [א] תאמור
תחומה אין בזהא לא
דמייק בפי' (ד"ק פ"ד) ר'
יוסף על דא דאמור דקא
דקאמור אין זיקה אל
בנא לעצמא לריכס אל
תדרוש כל שטחיה לערש
תאמור דענינה לעצמה
בפי' [קדא מ"ט] ודשחא
לחיי חסונה חסונה
חיימא אין ממה
שטחא לעצמה
דמא. מחל דאמור לחיי
גרסה משתא וכו'
אמור דאין תחומה:

הדרן עלך החולץ

תוֹם' חר קומא' (תשפ"ב)
 יפר שמא תעריך עליו
 יתן לך מה ראוי לו וליו
 יתן לך ההם אוקימאה
 דאקמא; רבה בר בר חנה
 ריה"ר דב' באומר דקומא
 רים לערשיהם. וישואלו
 מספקא ליה ט"ל אין
 ממז מסיכמ ממז הוי
 אבל סמך ממז הוי ויכן
 דקיל' שמשואי שי שמוז
 סמך מסיכמ הוי דגמרי
 הכל מודים בבא על תדה
 ועל חסותו ועל שמות
 יבם יבם חולד ממזר.
 (גמרי) ולדעודן) חתני
 כנדה אינו ממזר כלל אפי'
 בספק שמשואי יבם אינו
 ממזר הויא אבל ממזר ספק
 הויא, ואסור כמדות ואסור
 בישראלית. ואית דבעי
 מימא דאנ' דס"ל' לך
 דאין קדושין חולד ממזר
 הוא דאין חולד ממזר ולא
 פלי אמתניא. וישואלו
 נמי אפי' דמספקא ליה
 אם קדושין תופסין
 לא מרד הוא דאין
 חולד ממזר (ואומנן)
 ממאי דאמר הכה לדבאי
 מספקא כשמוטה יבם
 כרב א' כשמואל לא
 משמע חיל אל' משמע
 חיל בהא תליא אם אין
 קדושין תופסין לא חולד
 ממזר ואם קדושין תופסין
 לא חולד כש:

(א) ש"ל ורב דאמר לקמן (ש"צ)
אין קדושין תופסין ביבמה.
(ב) ש"ל אמר לך רב אנא
דאמרי כהך תנא דיבמה כהה
דמנינן בחדושין (ס"צ).

מוסיפין 15. והא דאמר במועד קטן (דף כח. ושם) בני חיי ומוזני לאו בזכותא תליא מילתא אלא בזמנא תליא מילתא פשיטא דזכות גדול מועיל כדאמר בשבת (דף קק: ושם) אין זמנו לישאלא ומיהו לא שכיח שיטתה המזל בדמוכח בתענית (דף כה.) גבי עובדא ד"ר אבא בן פדת:

משל הוסיפו ד"ר. וקרי ליה תוספת לפי מה שנגזר לפחות ע"י עון והא דאמר בפ"ק דתגינה (דף ז' ושם) גבי אימתא מגדלא נשיא כי חזינן לורבא מרבנן דמעבר אמיליה מוסיפין ליה אר"י דניחא אפילו לר"ע דלזין דהוה תוספת כיון שנגזר לשום אדם:

משל הוסיפו לו לא זכה בבא וחכמים אומרים ה פוחתין לו אמרו לו אומר והוספתי על ה אמר להם משלו נביא עומד ומתנבא י ואשיהו שמו ועדיין

מי כתיב מחזקיה
וקיה נולד אי מאינש
וכו' יבמתו שמתה
ואן שנה רבי משנה
ריכה:

הדרן עלך החולין

רבן גמליאל אומר אין גט אחר גט ולא מאמר אחר מאמר ולא בעילה אחר בעילה ולא חליצה אחר חליצה והכמים אומרים "יש גט אחר גט" ויש מאמר אחר מאמר אבל לא אחר בעילה ולא אחר חליצה כלום כיצד עשה מאמר ביבמתו ונתן לה גט צריכה הימנו חליצה עשה מאמר וחליצה צריכה הימנו גט עשה מאמר ובעל הרי זו כמצותה "נתן גט ועשה מאמר צריכה גט וחליצה נתן גט ובעל צריכה גט וחליצה נתן גט וחליץ" אין אחר חליצה כלום חליץ ועשה מאמר נתן גט ובעל או בעל ועשה מאמר נתן גט וחליץ אין אחר חליצה כלום

רבן גמליאל אין מאמר אחר מאמר. אתי חפ' כרננן דרבי
עקיבא אע"ג דקידושין לדידהו תופסין כבידי לאוין ותפסי
קידושין אחר ביאה הם הוא משום דהוו קדושין דלורייתא דע"י
ביאה פקעה זיקה אבל הכא שהיא זקוקה לו אין לו לתפוס אלא
מדרבנן ולא תקון רבנן שהיא מאמר אחר מאמר ולהכי לא קאמר
בגמרא עלה זו דברי ר' עקיבא ולא כמו שפי' ריב"ז דר"ג כר"ע:
ולא בעי'א אחר בעי'א. היינו אחר בעילה כשרה אבל אחר
בעילה פסולה גזון ביאה ששאר הגט יש אחריה ביאה כי היכי
דיש אחריה מאמר כמו שאפשר בגמ' **ולא** ח'ציצה אחר ח'ציצה.
היינו אפילו אחר חליצה פסולה: **עשה** מאמר ביבמתו ונתן לה
גט צריכה ח'ציצה. היינו צנתן גט סתם אף לזיקתו אבל אם נתן
גט למאמרו שריא אף ליבם דאמר בפ' ד' אחין (נשל דף נב.)
דהותרה אפי' היא דמאי דעבד שקליה: **עשה** מאמר וח'צין
צריכה חיבתו גמ'. הכא לא תני אין אחר חליצה כלום משום דאמרי
צריכה גט למאמר שכבר ולא תני ליה אלא היכא דאחר חליצה אין
צריך לעשות כלום: **ח'צין** ועשה מאמר בו'. אומר ריב"ז לא
היה צריך למיתני כלל דכיון דנתן גטו וסלק אין אחר חליצה
כלום אע"פ שהיא חליצה פסולה כי"ש דאחר חליצה כשייה אין
אחריה כלום אלא כל העניינים שונה:

עשה

וְלֹא־כֵן. וְאֵעָ"ג דחליצה פסולה הוּא דל"י הוּא בְּעִי לַיִּבּוּמִי לֹא מֵאִי אִלּוּ בְּזִיבָה לֹא בְּעִינִי גַּם וּכְדָרְבִּי עֲקִיבָא דְלֹאֲרִי קִידוּשִׁין תּוֹפְסִין מֵאִי. אִלּוּ מִתֵּן גַּם אַחֵר חֲלִיזָה אִלּוּ בְּעַל אַחֵר חֲלִיזָה אִינוּ כְּלוֹם כְּדִמְתִּי הֵיאָה כ"ר עֲקִיבָא. וְגַם דְּלֹאֲרִי חֲלִיזָה לֹא הוּא צָרִיךְ לְמִיתְנִי לְאִשְׁמוּעִין יֵשָׁה אִלּא אִיזִיד דְּבִעִי לְמִיתְנִי דְּלֹאֲרִי בְּדִקְדָּנִי אִלּוּ בְּעַל וְעֵשָׂה אִי גַּם סָגִי לִי בָּלָא חֲלִיזָה תִּנָּה נָמִי גַּם דְּלֹאֲרִי חֲלִיזָה וְהִכִּי מִפְרַשׁ יֵשָׁה אִלּוּ לְאִחֵר בִּזְיָה כְּלוֹם זִקְתָּ יִבְמִים דְּגַם שָׁנָן אַחֵר בִּזְיָה מִגִּרְשָׁא וְעֵשָׂה אַחֵר בִּזְיָה אִינֵה מוֹעֵלֶת כְּלוֹם דִּלִּין עֲלֶיהָ זִקְתָּ יִבְמִין. וּמֵאֲמַר הֵיאָ אִפְּסִילוּ מֵאֲמַר אַחֵר מֵאֲמַר בִּיבִם אַחֵר וַיִּבְמֵה אַחַת בְּתָרָא כְּמֵאֵן אֵלֶּה יִרְשָׁה חֶזֶק וְעֵשָׂה מֵאֲמַר דִּלִּיטְרִיךְ לְאִשְׁמוּעִין כ"ר עֲקִיבָא דִּלִּין בְּגִמְ' [סא:] אִין אַחֵר חֲלִיזָה כְּלוֹם. אִרְשָׁה קִאִי וּכְדִפְרִישִׁית לְעִיל. שִׁיךְ לְמִיתְנִי אִין אַחֵר בִּזְיָה כְּלוֹם וּבִגְמָרָא [סא:] קִאִי בְּעִי לֵיהּ: אַחֵר

שני דורות. שנים שפוסקין לאדם בשעת לידתו: זכה מוסיפין לו. אלא שמהלכה היו דורות לפחות משני: דע. שמהלכה כשנולד נפקסו לו כל אותו הדור. ומהלכה: שהי' נביא נחנבל. בימי ירבעם שנים הרבה קודם הנה נבן נולד לבית דוד יאשיהו שמו ובשעת פוחתין לו דברי ר' ע' זכה מוסיפין לו לא ז' לרבי עקיבא הרי הו' ימך המש' עשרה ע' נאסרה אחותה אלא בחייה:

הדרן עלך תחולין

רָבִן גמליאל אומר. קדר משנה זו
שלא תטעה לשבש הגירסא
בשכפירים קדר יבס אחד ויבמה אחת
תחלה מפרש דין גט וחליצה וביאה
שאתר מאמר ואח"כ מפרש דין מאמר
וביאה וחליצה שאחר הגט ואח"כ דין
מאמר ודין וביאה שאחר החליצה
ואח"כ דין מאמר וגט וחליצה שאחר
הביאה וכן קדר יבס א' ושתי יבמות:
אין גט אחד גט. שתי יבמות לאדם
אחד מאח אחד ונתן גט לזו וגט לזו
אינו אסור בקרובות שניה דאי קמא
אהני הא פקעה זיקה דתרווייהו והו
כמגשר נכרית ואי קמא לא אחני
למדיחי בשרא נמי לא אחני והלכך
גמליאל גרסאיה היא. וכן שני יבמות ליבמה
אחת ונתן זה גט חה גט האחרון אינו
כלום ומותר בקרובותיה וטעמא
בדפרישית: ולא מאמר אחד מאמר.
בין ביבס אחד לשתי יבמות בין שני
יבמים ליבמה אחת האחרון אין כלום
הימנו גט ולא יאסר בקרובות
השניות: ולא נעילה אחר נעילה.

ועל צרתה ביאת זנות בעלמא הוא ואין אסור בקרובותיה: יס
גגט אחר גט. דקמא לא דחה לגמרי הלכך אכתי איכא פלגא זיקה
 דהא בעיא חליצה הלכך אהני בתרא והוא גרושמו ואסור בקרובותיה:
ויציל. לאו אפלוגותא קאי אלא מלתא באנפי נפשה היא ואינס אחד
 ואיאיצמה אחת קאי והכי קאמר כיצד דין יבם ויצמה והכי מפרש בגמ':
לצריכה הימנו חליצה. ואם רצה לבטל יבם יכנסו דליון דהתחיל
 בגירושין קיימא עליה בלא יצנה: **לריב הימנו גט.** דחליצה אפקעתה
 לגירסתה ובעי גט לאפקועי קידושין דליה דחליצה לא מפקעת קידושין:
והרי זו כמזוזה. מפרש בגמרא^(א) אף זו כמזוזה: **נאן גט ועשה**
מאמאר. באותה יבמה ענמה אפי' ר"ג מודה דיש מאמר אחר הגט
 דהמפקא ליה אי גט דחי אי לא ודלמא גט לא דחי ואהני מאמר
 ביצמין בה וכ"ס לרבנן דאמר גט דוחה קאת ומשייר קאת אהני מאמר
 דלמתיקני שירא דגט ורציר גט למאמר או חליצה לויקתו ויצמו לא
 דמגט קמא קיימא עליה בלא יצנה: **נאן גט ובעל.** אסור לקיימה
 דדקמא עליה בלא יצנה וצריכה גט בליצמו וחליצה לויקתו. גט בליצמו
 לא ואפילו לר' עקיבא דאמר **ועלי** אין קידושין מופסין בחיבין לאוין דהא הך
 מתני' כולה ר' עקיבא היא כדמפרש בגמ'^(ב) הכא מודי דתפסי
 בקידושין ביאה דגט לאו כחליצה דמי **דמי** ^(ג) לאפקועי כולה זיקה הלכך
 לא עמדה עליו בלא גמור: **וחליצה.** לויקתו. ופגט לחודיה לא
 מפטרא ^(ד) **באחר כונס את יבמתו שיכול לפטרה** גט משום
 שיהא זכר חסידה ויהיה גט **הוא לא יצמה:** אין לאמר

[illegible]